

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izjave vseh številk in valja s politično vred in v Mariboru s političnim na dom na celo leto 24 K, pol leta 12 K in za štiri leta 6 K. — Narodna tiskovna družba 22 K. — Narodna se politična: Opredeljena „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, — List se dopolnjuje do odgovora. — Učje „Kafoljškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebnih stroškov. — Posamezni list stane, če obsegajo 4 strani 40 vti, na 8 straneh 60 vti. — Uredništvo: Korolika cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Opremljen: Korolika cesta št. 5, sprejema naročila, iskanje in reklamiranje. Na izjave se plačuje od amotopne politične za enkrat K 1-50. Za vsakršne oglase primeren popust. V oddelku „Mala razprava“ stane beseda 50 vti. — Izjaviti se sprejemajo do torka opoldne. Vsepriz reklamacije so politične proste.

Osleparjeni in prodani.

Naši bralci se spominjajo kako smo v predzadnjem „Gospodarju“ vprašali ter zahtevali jasno besedo, ali je bil dr. Kukovec upravičen govoriti v imenu „Samostojne“, da je ta za liberalni uradniški centralizem in proti samoupravi. Za odgovor smo dobili v javnosti izjavo vodstva, da Kukovec ni bil upravičen podati nobene izjave, v „Kmetijskem listu“ pa par sobalnih kranjskih psov, kakor jih je zmožen li-
valca Jovanik in Pirc.

Sedaj pa vidimo iz dejanj zastopnikov „Samostojne“, da je imel prav dr. Kukovec in da je uganjalo licemerstvo vodstvo „Samostojne“ in njen list. „Samostojna“ je namreč prav kakor star buzar-dikar pljunila na vse svoje obljube, na vse da v volilni agitaciji ter se zvezala najprej z Avramovičem, največjim srbskim centralistom in preko njega z demokracijo. „Samostojna“ je vrgla v Beogradu svojo trinko z obraza ter postala to, kar smo mi trdili že od njenem začetku: postala je zvest in vnet otrok liberalnih verižniških demokratov, bankarjev in cen-tralistov, ki so zlorabljali prvi dve leti državno moč in oblasti na nezasiščen način in naravnost ogoljufali pri carinah državo za milijone in milijone. Demo-kratski agromerkurjevci so v svojih zasebnih in strankarskih blagajnah zbirali milijone, ljudstvo pa je trpelo in se jezilo ter čakalo nestrpno trenutka, da bo obračunalo z njimi. In res so prišli liberalci raz-bit in potolčeni iz volilnega boja, saj niti za dva mandata niso dobili glasov, toda pravčasno so znali ljudstvo opohariti tudi še politično, kakor so ga ope-larili poprej za milijone: z ustanovitvijo „Samostoj-ne“.

Mnogo naših prelahkovernih ljudi je verjelo, da bo ta stranka res ozdravila in popravila to, kar Kmetiska zveza v prvem trenutku ni zamogla. Mislili so, da bodo ti novi zastopniki res odpravili davke in da bodo za samostojno Slovenijo, ker niso nikjer mo-gli na shodih dovolj dopovedati, kako nas je Koro-šec prodal Srbom in kako moramo „popolnoma proč od Srba“. Sedaj so ti volilci „Samostojne“ čisto jas-no ogoljufani in opeharjeni. Zastopniki „Sa-mostojne“ so se jasno in določeno izra-zili za vladin ustavni načrt mi-

nistra Markoviča in sicer po Avramoviču in dr. Vošnjaku. Oni so tudi glasovali skupaj z srbski-mi bankirji-demokrati pri volitvah v verifikacijski od-bor. Oni tvorijo z demokrati ožjo parlamentarno zve-zo ali blok. S tem svojim dejanjem so „sa-mostoj neži“ odobrili vse to, kar so zgrešili demokratje zadnji dve le-tinad našim jugoslovanskim kmet-skim ljudstvom. Oni se pa s svojimi zvezami pripravljajo, da bodo naprej podpirali to grdo stran-karsko liberalno korupcijo, ki nam razjeda državo in blagostanje ljudstva.

Izdani in ogoljufani so vsi tisti, ki so v dobri veri glasovali za takšne zastopnike; zanašali so se na njihove besede, sedaj lahko vidijo, da so dejanja čisto drugačna, ravno nasprotna njihovim zatrdilom, obljubam in obetom.

Rekli smo, da so se zastopniki „Samostojne“ iz-javili za Markovičev ustavni načrt. Kaj pomeni to za naše jugoslovansko kmetisko ljudstvo, posebej še za naše slovensko kmetisko ljudstvo?

Plačuj in molč! ter hlapčuj!

S temi besedami bi lahko označili jedro Marko-vičevega načrta. Kdor je za ta ustavni načrt, ta odo-brava, da nima naše ljudstvo prav nič sklepati in od-ločevati o svojih lastnih gospodarskih in političnih ter kulturnih potrebah. Kdor je za Markovičev načrt, ta hoče, da imajo od ministra imenovani in od vladarja potrjeni škriči vso oblast, ljudstvo pa nič. Ljudstvo ima dolžnost plačevati davke, zidati šole, delati pov-sod tlako, nima pa prav nobene pravice sklepati o uporabi davkov in nima prav nič odločevati o vzgoli svojih otrok. Vse naj rešuje samo in edino postavo-dajna oblast v Beogradu in od milosti ministrov od-visni uradnik, ljudstvo pa hlapčuj, molči in plačuj. Z a takšno ureditev naše države so se izrekli zastopniki „Samostojne“. Prav-radovedni smo, kako bosta Urek in Drolenik zamogla zagovarjati in utemeljiti ravnanje svoje stranke!

Vi, naši pristaji, pa pojdit med one, ki so gla-sovali ob volitvah za „Samostojno“, razložite jim ot-krito in prijateljsko vse to, poučite jih in spravite jih k spoznanju resnice! Zaničevanja in sovraštva

naj ne bo med vami, temveč le pošten, možat in pri-jazen a odločen nastop in pouk! Mi hočemo, da se zopet trdno sklenejo kmetiske vrste v obrambo gospo-darskih in političnih koristi našega ljudstva. V boj za resnico! Izdane in ogoljufane poučimo in prid-o-bimo. Naj živi kmetiska pravda!

Božič naše mladine.

(Dr. K. C.)

Pravijo, da na božični večer človek, ki je za-pravil svojo mladost in osamljen preživlja to sveto-noč, nehoti obuja spomine na svojo preteklost. Pred njegovo dušo vstajajo spomini na mlada leta, leta ne-dolžnosti in sreče v domačem družinskem krogu. Vi-di sebe, svoje starše, brate in sestre pred božičnim drevesom, pred jasticami. Vidi svoj vedri obraz, ja-sno, brezskrbno oko, vidi vso svojo mlado nedolžnost in nepokvarjenost. Potem pa romajo njegove misli da-je in novi prizori se pojavljajo pred očmi samotavca. Ničesar si ne more prikriti. Čim bridkeje je opomin, čim grši je trenutek, tem jasneje, tem silneje stopa v ospredje. Grde spake plešejo pred njim in se režijo nesrečnežu v obraz. Obup se polasča tacega človeka, ki to noč gleda v preteklost izgubljenega življenja.

Moderno življenje pozna mnogo takih ljudi. Vi-mestih pa tudi na deželi jih vidimo, katerim sveti ve-čer ne prinaša miru, ki hočejo v šumni zabavi ali pa v pijanosti vtopiti spomine.

Naš sveti večer ne bo tak. Naša mladina, naši Orli in naše Orlice, naši člani in članice Marijinih družb bodo ta večer v resnici praznovali kot praznik miru. Ni lepšega večera za mladino, ko je večer, ko se krščanska družina spominja rojstva Odrešeniko-vega. Letos je ta praznik še posebno praznik mladi-ne, ker so potihnili oni viharji, ki so razpršili naše brate po bojnih poljanah. V družinskem krogu se zbi-ra naša mladina ta večer okoli svojih staršev. Tudi tu se bodo vzbujali spomini. Toja ti spomini ne bodo imeli grenkobe v sebi. Niso samo veselji ti spomini. Najnovejši bo najprej postalo pred nami. Mislili bomo na vse brate in sestre, ki ta večer preživljajo letos prvič odtrgani od nas pod tučevim jarmom. Ko to mislimo, mora nam stopiti solza v oči. Pa vendar to ni solza obupa. Saj nam ravno božični večer kaže novorojenega Jezusčka v revji in trpljenju, saj tudi ni-ga vidimo kot žrtev tuje vlade, sovražnega Rima.

LISTEK.

Izvanredni slučaj smrti.

(Konec.)

Kakor vsako rusko vjetniško taborišče je bil i „Frajki lager“ skrbno zastražen od vojaštva, ki ni pušnilo radi kužnega legarja nikogar izven taboriš-
tabora.

Ruski stražniki so bili pa več ali manj ravno-
bako strahujoče uboge pare kot vjetniki. Po največ so
dabivali v hrano črno ajdovo kašo, ki je v Rusiji že
veljak precej navadnega in tudi tečnega.

Zgodilo se je pač, da si je prilasil in povzril čis-to priprost, a gotovo sestradan ruski čuvaj na ne-pojasnjen način nekaj več kot skrbno dnevno odka-zano merico one črne ajdove kaše. Nesreča je hoteja, da je začelo tega stražarja koj po zavžitku črna kaša
zvijati in tako griz i, da je po dobrih 10 minutah, od-
kar je s slastjo izstradanega človeka pojedel ono ka-
šo, res tudi — umrl. Mrliča so odnesli v mrtvašni-
so, ki je bila kakor druga lagerska poslopja seveda
tudi skrbno zastražena.

Kakor hitro pa so zdravniki zazvedli o tem na-mavadno hitrem slučaju smrti stražarja, ki se je na-jedel kratko pred smrtjo črne ajdove kaše, so začeli
sumiti o zastrupljenju jedi. Da se dožene cela smrt-
na zadeva, so se zdravniki lotili v mrtvašnici mrtve-
ga, mu odprli trebuh, pregledali drobovino ter izpra-znili iz želodca v skodelico še vso neprebavljeno čr-
no ajdovo kašo. Strežaj, ki je stregel zdravniku, je
potožil skodelico s kašo na okno, zdravniki so pa od-
šli, ker je bilo ravno poldne. iz mrtvašnice, da se u-
majeje, podajo h kosilu in pozneje raziščejo ono za-

gonetno kašo, ki je učinkovala na izstradanega stra-
žarja smrtno.

Med odhodom zdravnikov se je menjala straža,
ki je čuvala prostor okrog mrtvašnice. Prikoraka v
službo drug ruski vojak, kateremu se niti sanjalo ni,
da so pred nekaj trenutki mrovarili zdravniki nagle
smrti umrlega mu tovariša.

Ko tako koreca ta ruski možakar krog mrtvaš-
nice, pa zapazi na oknu skodelico in v njej nekaj čr-
nega, o čemur je s svojim strokovnjaškim pogledom
dognal takoj, da je čisto navadna ruska jed — črna
ajdova kaša. Lačen je seve bil in brž so ga začele
oblevati skušnjave želodčne požljivosti po prilas-
titvi tečne črne ajdove kaše. Stopil je še parkrat in
prav pazljivo krog mrtvašnice, se ogledal na vse
strani, a ni bilo nikogar, ker je bilo vse pri kosilu.
Spomnil se je tudi on, da bi bil tudi zanj čas kosila,
ki je bilo kakor nalašč pripravljeno na oknu v sko-
delici. Njegov glad je bil hušji od strahu pred krše-njem stražarske službe, segel je z roko po skodelici
in črna ajdova kaša mu je zdajci popolzela po izla-
kanem grlu v s pajčevino prepređeni želodec. Prav
hlastno je pogoltnil tečno kašo, položil prazno sko-
delico nazaj na okno, se še skrbno obrisal in ubral
svoj stražarski korak v kolobarju krog mrtvašnice.
Kako mu je teknila kaša, ni znano, pa menda dobro,
ker je zadovoljno stopal in ni kazal nikakih znakov
trebušnega griza ali morebitnega zastrupljenja.

Po kosilu pa se je vrnil po skodelico strežnik,
ki je prisostoval raztelesenju mrtvega, in položil nie-
govo želodčno kašno vsebino na okno, da jo ponese
po obedu zdravniku v razkroj in preiskavo.

Skodelico je seve našel, a brez črne vsebine.
Začel je torej izpraševati stražarja: Kam bi bila iz-
guila črna kaša? Dobrohotni vojaški stražnik ni nič

tajil svojega dejanja, ampak se je strežniku še as-
snehljal, češ:

„A tvoja je bila kaša? Ze dobro, ker je imaš
toiko, da jo puščaš kar na odprtem oknu, tudi ne
smeš zameriti, če jo sedaj lahko iščeš v mojem še ra-
vnokar precej potrebnem želodcu.“

Meni in tebi nič se obrne po teh besedah stra-
žar, da bi nadaljeval svoj stražarski obhodni posel.
Strežnik pa ga vendar pridrži, kazaje mu na prazno
skodelico in proti oknu, kjer je ležal v kotu na odru
pred dobro uro raztelesen stražnikov — mrtvi to-
variš.

Pogled na mrtvega kolega in spomin na prazno
skodelico, v kateri je bila črna kaša iz želodca mrt-
vega, je ruskega vojnika trenutno tako preplašil, da
je rignil v grozno zavesti kot na smrt zadet tur, se
siresel in onesvestil — zadela ga je kap na smr'!

Ta čudni slučaj dokaj nenavadne smrti tega ru-
skega stražarja, ki je nič hudega sluteč pojedel že-
lodčno vsebino mrtvega sotovariša — črno ajdovo ka-
šo, je za tem to jed v celem taboru tako priskutil
vsom jetnikom in stražnemu oboju, da bi bil vsakdo
raši gladu umrl, nego pa se lotil odslej sicer tečno
črne ajdove kaše.

Ravnokar v glavnih obrisih opisan smrtni slu-
čaj sem priobčil iz že omenjenih zapiskov radi tega
na prvem mestu, ker tudi jaz kot star vojak galisko
ruskih polan doslej kaj podobnega nisem čul, a se
mami pa videl ali doživel. S povestjo o tem izvanred-
nem slučaju smrti pa se menda tudi nisem zameril
čitateljem, saj jim nisem priskutil užitka črne ajdo-
ve kaše, ki je pri nas vsaj v svoji naravno črni bar-
vi doslej še nepoznana.